

På väg mot hållbara fackspråksstudier i svenska – arbetslivets behov som utgångspunkt

Anne-Maria Kuosa, Anne-Maj Åberg & Hanna Saloranta
Åbo universitet

1 Inledning

Språkliga rättigheter är en viktig del av ett inkluderande samhälle, speciellt i ett land med två nationalspråk. Finlands nationalspråk är både finska och svenska och rätten att använda dessa språk tryggas i grundlagen (Finlands grundlag, 1999/731; Språklag, 2003/423). För att garantera denna rätt behövs det språkkunnig personal inom olika delar i samhället. Därför ingår studier i det andra inhemska språket i alla högskoleexamina (Statsrådets förordning om universitetsexamina, 794/2004, kap. 1, 6 §; Statsrådets förordning om yrkeshögskolor, 1129/2014, 7 §).

I denna artikel presenterar vi utvalda resultat av projektet *SVAR – svenska i arbetslivet*¹ där vi undersöker finskspråkigas användning av det andra nationalspråket svenska i det flerspråkiga arbetslivet i Finland. Med finskspråkiga avses de anställda som har angett finska som sitt första språk. De kan dock ha en varierande språklig bakgrund. Genom att undersöka behovet och användningen av svenskan med hjälp av en behovsanalys vill vi utveckla fackspråksstudier i svenska vid högskolor i Finland. Fackspråksstudier riktar sig till studenternas specialiseringsområden samt ger studenterna färdigheter att använda språket i sitt

¹ Projektet har startats av svensklärarna vid Centrum för språk och kommunikation vid Åbo universitet år 2021. Projektet utgör en del av nätverket Svenskan i Åbo, ett samarbetsprojekt mellan Centrum för språk och kommunikation och nordiska språk vid Åbo universitet.

framtida arbete. Det är därför viktigt att fackspråksläraren är förtrogen med arbetslivets behov inom områden där studenterna kommer att arbeta i framtiden (Gollin-Kies, Hall & Moore, 2015). Därför finns ett fortlöpande behov för aktuella behovsanalyser inom olika branscher.

I denna fallstudie fokuserar vi på utvalda arbetsplatser i Åbo: domstolarna i Åbo, Åbo museicentral och ett privat pensionsförsäkringsbolag med huvudkontoret i Åbo. Åbo är en tvåspråkig stad där andelen svenskspråkiga är ca 5 % (Statistikcentralen, 2022). Detta motsvarar andelen svenskspråkiga i hela landet, vilket gör Åbo till ett intressant område för vår studie. Arbetsplatserna för denna studie har valts ut utifrån våra specialiserings- och undervisningsområden inom juridik, ekonomi och humaniora. Våra forskningsfrågor är:

1. I hur stor utsträckning använder de finskspråkiga anställda svenska i sitt arbete?
2. Vilka uppgifter upplever de finskspråkiga anställda ha lyckats med på svenska?
3. Vilka utmaningar upplever de finskspråkiga anställda med användningen av svenska på arbetsplatsen?

Genom att undersöka hur mycket finskspråkiga använder svenska och hur de upplever användningen av svenska strävar vi efter att ge en inblick i svenskans roll i arbetslivet i Finland både inom den offentliga och privata sektorn. Därmed vill vi öka såväl språklärarnas som studenternas medvetenhet om svenskans roll i ett hållbart samhälle. För studenterna kan kunskapen om språkets betydelse inom den egna branschen bidra till ökad motivation till studierna i svenska (se t.ex. Sahlstein, 2020).

2 Svenska i arbetslivet och högskolestudier i Finland

Utgångspunkten för denna studie är språkval och språkanvändning i arbetslivet. Behovet av svenskan i arbetslivet i Finland kommer från Finlands språkliga situation: både finska och svenska är Finlands nationalspråk (Finlands grundlag 1999/731, 17 §). För att främja språkliga rättigheter ska både den finskspråkiga och den svenskspråkiga befolkningens kulturella och samhälleliga behov tillgodoses enligt lika grunder. Finlands grundlag garanterar att alla har rätt att använda sitt eget språk, dvs. finska eller svenska, hos domstolar, statliga myndigheter och kommunala myndigheter i tvåspråkiga kommuner. I arbetsuppgifter som förutsätter högskoleexamen krävs sålunda kunskaper i båda språken på en

viss nivå (Lag om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda 424/2003, 6 §).

Enligt tidigare forskning finns det behov för svenskkunnig personal inom de tre branscherna som vi undersöker. I domstolarna finns det behov för båda språken. För att garantera detta behövs sålunda jurister som kan arbeta också på svenska (Grönqvist, 2013). I museerna i Finland guidas det på minst två eller tre språk varav ett ofta är svenska (MAL, 2021). Även om de lagstadgade kraven inte gäller den privata sektorn behövs svenska ofta även i företagen (Tanner & Lassus, 2018; Åberg & Kuosa, 2024).

För att garantera att det finns svenskkunnig personal inom olika områden ingår studier i det andra inhemska språket i alla högskoleexamina. Kunskaperna bedöms enligt nivåbeskrivningar som är förankrade i den europeiska referensramen (CEFR, 2001). I samband med högskolestudier ska studenterna uppnå minst nivå B1 i både muntliga och skriftliga färdigheter. Enligt de nationella bedömningskriterierna för svenskan motsvarar nöjaktiga kunskaper nivå B1 och goda kunskaper nivå B2 (Elsinen & Juurakko-Paavola, 2006).

3 Hållbar språkinläring

I Agenda 2030 sätts ett antal ekologiska, sociala och kulturmässiga mål för omställningen till ett hållbart samhälle (Agenda 2030, u.å.). Dessa mål beaktas även i de fackspråksstudier som ingår i högskoleexamina (Maijala, Laine, Mutta & Kuusalu, 2023). Genom att lyfta fram hållbarhetsteman kan man i språkstudierna stödja studenternas medvetenhet om hållbar utveckling (Sund & Gericke, 2020). Förutom detta tematiska tillvägagångssätt betonar vi språkinläringens långsiktiga karaktär. Hållbar språkinläring kräver uthålliga och långsiktiga insatser (Bechtel, 2021) och förståelse om hurdan roll språken spelar i samhället samt hurdan nytta man har av mångsidiga språkkunskaper (Stadelmann, 2017). Som bäst kan hållbara språkstudier syfta till ansvarsfullt medborgarskap (Maijala, Kuusalu & Laine, 2021) och främja studenternas identitet och självmedvetenhet (Sund & Gericke, 2020). Kunskapen om svenskans roll på olika arbetsplatser kan bidra till att studenterna förstår hurdan roll finskspråkigas kunskaper i svenska kan ha i samhället. Att satsa på språkfärdigheterna redan under studierna och senare i arbetslivet kan således bidra till lika tillgång till rättvisa i samhället (se Agenda 2030, u.å., mål 16.3).

Studenternas färdigheter i svenska varierar mycket när de inleder sina svenskstudier vid en högskola. En del har svårigheter att nå den språkfär-

dighetsnivå som förutsätts trots studierna i svenska på tidigare utbildningsstadier (t.ex. Juurakko-Paavola, 2024). Universitetsstudenter har dock ofta hög motivation att lära sig svenska (Jauhojärvi-Koskelo & Palviainen, 2011) och arbetslivsorienterade facksspråksstudier kan stöda deras motivation (Sahlstein, 2020). Praktiska språkfärdigheter bör således utgöra utgångspunkten för studierna i det andra inhemska språket svenska (se också Alisaari m.fl., 2024).

4 Material och metod

I denna studie undersöker vi användningen av svenska på tre utvalda arbetsplatser med hjälp av en behovsanalys. Utöver den kvantitativa aspekten, dvs. hur mycket svenskan används, är vi även intresserade av den kvalitativa aspekten, dvs. hur finskspråkiga anställda upplever användningen av svenska (se t.ex. Vandermeeren, 2005). Därför undersöker vi användningen av svenska ur de anställdas synvinkel (se t.ex. Long, 2005). Behovsanalysen lämpar sig till att kartlägga de kunskaper och färdigheter som språkanvändarna upplever att de saknar (Huhta, 2010) och ger därför värdefull kunskap för planeringen av hållbara fackspråksstudier.

Vi fokuserar på domstolarna i Åbo, Åbo museicentral och ett privat pensionsförsäkringsbolag med huvudkontoret i Åbo. Domstolarna och museicentralen hör till den offentliga sektorn vilket betyder att verksamheten styrs av språklagen. Domstolarna i Åbo är tingsrätten, hovrätten och förvaltningsdomstolen som är alla tvåspråkiga. Därtill behandlar Åbo hovrätt mål från Åland som är enspråkigt svenskt (självstyrelselag för Åland, 1144/1991). Museicentralen ansvarar för administrationen av olika museer i den tvåspråkiga staden Åbo. Pensionsförsäkringsbolaget representerar den privata sektorn som inte styrs av språklagen. Bolaget har dock en tvåspråkig profil och det erbjuder lagstadgade arbetspensionsförsäkringar till sina kunder. I tillägg till huvudkontoret i Åbo har företaget kontor även i Helsingfors och i Mariehamn på Åland.

Materialet har samlats in med hjälp av en Webropol-enkät som baserar sig på tidigare enkäter (Kuosa, 2020; Tanner & Lassus, 2018²). Enkäten skickades elektroniskt till de undersökta arbetsplatserna våren 2023 och riktades till finskspråkiga anställda. Enkäten innehåller flervälsfrågor och öppna frågor om respondenternas språkanvändning i muntliga och

² För att skapa enkäten har vi samarbetat med projektet Finlandssvenskarnas skrivande i arbetslivet FISKAR (Tanner & Lassus, 2018). Vi tackar Jannika Lassus och Johanna Haapala (tidigare Tanner) för all hjälp med enkäten.

skriftliga situationer på arbetsplatsen samt vilka färdigheter svenskstudier har gett inför arbetslivet. Därtill innehåller enkäten frågor om respondenternas bakgrund (modersmål, kön, ålder, utbildning, antal år i arbetslivet, arbetstitel) och arbetsplatsen (antalet anställda, bransch). Bakgrundsfrågorna var obligatoriska, men respondenterna kunde även välja alternativet *Jag vill inte svara*. I samband med könsalternativen var det också möjligt att välja alternativet *Annat*. I de övriga frågorna var det möjligt att lämna frågorna obesvarade och i de flesta frågorna fanns möjligheten att välja ett eller flera alternativ.

I datainsamlingen följdes etiska principer för forskning (TENK, 2019). Respondenterna ombads ge samtycke till att använda svaren i forskningen, och de informerades om att det var frivilligt att delta i undersökningen. Svaren behandlas anonymt enligt dataskyddslagen och respondenterna har kunnat bekanta sig med dataskyddsmeddelandet. På detta sätt respekteras respondenternas självbestämmanderätt och säkerställs att forskningen inte medför risker för dem.

Från de tre undersökta arbetsplatserna fick vi sammanlagt 87 respondenter: 37 från domstolarna, 25 från museicentralen och 25 från pensionsförsäkringsbolaget. Alla arbetsplatser har 50–249 anställda enligt respondenternas uppskattning. Majoriteten av respondenterna är kvinnor (domstolar 84 %, museicentralen 88 %, företaget 80 %). De flesta i företaget (80 %) och museicentralen (80 %) är 36–60 år. I domstolarna finns det lite mera variation: 46 % är 36–60 år och 35 % yngre än 36 år. De flesta har varit minst 10 år i arbetslivet (domstolar 76 %, museicentralen 80 %, företaget 88 %). Nästan alla har studerat svenska under sina högskolestudier (domstolar 92 %, museicentralen 88 %, företaget 88 %).

Det kvantitativa materialet består av numeriska enkätsvar. Vi presenterar resultatet med hjälp av frekvenser (se t.ex. Metsämuuronen, 2010). De öppna enkätfrågorna analyserade vi med hjälp av kvalitativ materialbaserad innehållsanalys. Materialet kodades i kategorier som beskriver respondenternas användning av svenska på de undersökta arbetsplatserna (se t.ex. Mayring, 2010). Resultatet illustreras med citat ur intervjuerna som vi har översatt från finska till svenska. Förkortningen D hänvisar till domstolarna, M till museicentralen och F till företaget. I tabellerna redogörs för resultaten i den här ordningen eftersom språkanvändningen i domstolarna styrs starkast av lagstiftningen, näst starkast i museicentralen och minst i företaget.

5 Resultat

Vi presenterar resultaten i enlighet med våra forskningsfrågor. Först redogör vi för i hur stor utsträckning respondenter använder svenska i sitt arbete såväl med andra anställda som med kunder och intressenter (5.1). Sedan fokuserar vi på vilka uppgifter de finskspråkiga anställda upplever att de har lyckats utföra på svenska och vad de upplever ha bidragit till detta (5.2). Till slut lyfter vi fram vilka utmaningar respondenterna har haft när det gäller användningen av svenska och vilka orsaker de anser ligga bakom utmaningarna (5.3).

5.1 Användningen av svenska på arbetsplatsen

Vi bad respondenterna att ange i hur stor utsträckning de använder svenska med andra anställda samt med kunder och intressenter. Siffrorna är inte helt jämförbara i den kvantitativa analysen då alla frågor inte var obligatoriska och antalet respondenter varierar mellan arbetsplatserna.

Vi fick sammanlagt 78 svar på frågan om intern användning av svenska med andra anställda (se tabell 1).

Tabell 1. Användning av svenska på arbetsplatsen med andra anställda.

	På min arbetsplats använder jag svenska med andra anställda											
	Dagligen		Varje vecka		Varje månad		Mer sällan		Aldrig		Sammanlagt	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Domstolarna	2	7	2	7	1	3	6	20	19	63	30	100
Museicentralen	0	0	7	30	4	17	10	43	2	9	23	100
Företaget	12	48	6	24	4	16	2	8	1	4	25	100
Sammanlagt	14	18	15	19	9	12	18	23	22	28	78	100

I företaget används svenska med andra anställda mest regelbundet. Av respondenterna använder 88 % svenska med andra anställda dagligen, varje vecka eller varje månad. I museicentralen är motsvarande siffra 47 %

och i domstolarna endast 17 %. Där är det därmed vanligare att man inte använder svenska med andra anställda.

Av våra respondenter har 84 svarat på frågan om extern språk-användning med kunder och andra intressenter (se tabell 2).

Tabell 2. Användning av svenska på arbetsplatsen med kunder och intressenter.

	På min arbetsplats använder jag svenska med kunder och intressenter											
	Dagligen		Varje vecka		Varje månad		Mer sällan		Aldrig		Sammanlagt	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Domstolarna	0	0	8	22	7	19	18	50	3	8	36	100
Museicentralen	2	8	7	29	9	38	6	25	0	0	24	100
Företaget	9	38	2	8	4	17	7	29	2	8	24	100
Sammanlagt	11	13	17	20	20	24	31	37	5	6	84	100

I museicentralen används svenska mest regelbundet då 75 % av respondenterna använder svenska dagligen, varje vecka eller varje månad med kunder och intressenter. Motsvarande siffra för företaget är 65 % och vid domstolarna 41 %. I företaget används svenska dock överlägset mest dagligen (38 %).

5.2 Lyckade arbetsuppgifter

Sammanlagt 54 respondenter (domstolarna 17, museicentralen 22, företaget 15) svarade på frågan om vilka arbetsuppgifter de upplevde att de hade lyckats utföra på svenska. I svaren nämndes både skriftliga och muntliga situationer, till exempel kundservice och telefonsamtal. Orsaker till framgången i dessa arbetsuppgifter grupperade vi i fyra kategorier: 1) möjligheten att förbereda sig, 2) språkhjälp från kollegerna, 3) stöd och uppmuntran och 4) gott självförtroende.

Respondenterna lyfte fram att det tar mera tid att utföra arbetsuppgifter på svenska än på förstaspråket finska eller på ett främmande språk som de

använder regelbundet. Respondent M3 berättade dock att möjligheten att förbereda sig kan underlätta användningen av svenska:

- (1) Att hålla en presentation för kollegor från Uppsala. Det krävde mycket mer arbete och förberedelse än ett liknande evenemang på finska eller engelska, men det var fint att jag ändå kunde hålla presentationen. (M3)

Hen poängterade också att det är viktigt att använda svenska med svenska kolleger. Kunskaper i svenska kan underlätta kommunikationen mellan anställda i Finland och i Sverige och även skapa förtroende (Barner-Rasmussen, 2017).

Svenska används också vid tvåspråkiga tillställningar i Finland. Respondent M14 hade känt sig osäker med svenskan och hade därför bitt om språkhjälp. Hen hade förberett en presentation på svenska, men hade låtit en svenskspråkig kollega korrekturläsa texten:

- (2) Jag höll en kort presentation på svenska vid ett tvåspråkigt evenemang. Det gick bra, för jag gillar att prata svenska och jag talar svenska ganska flytande. I den här situationen hade jag skrivit texten till presentationen i förväg och hade läst och låtit korrigera den. En svensktalande kollega hjälpte mig med detta. (M14)

Hjälp från kollegerna kan öka möjligheterna att arbeta på svenska (se Kuosa, 2020). Enligt vårt material är det också viktigt att man får stöd och uppmuntran som till exempel positiv respons från kunderna:

- (3) Jag var väldigt nervös inför kundtjänstsituationen på svenska, men när kunden tackade mig för den goda servicen i slutet av samtalet kändes det bra. När jag insåg att det är helt ok om det tar längre tid att hitta ett ord på svenska än på mitt modersmål, hjälpte det mig att slappna av i kundtjänstsituationen. (D10)

Kundens positiva respons hade bidragit till respondentens uppfattning om att det är möjligt att utföra en del av arbetsuppgifterna även med lite mindre omfattande språkkunskaper. I tidigare studier om kommunikationen mellan finsk- och svenskspråkiga i Finland har återkopplingens betydelse lyfts fram: positiv respons från svenskspråkiga kan främja finskspråkigas användning av svenska (Marton & Vincze, 2013).

Även gott självförtroende kan bidra till att finskspråkiga vågar arbeta på svenska:

- (4) Jag har ofta hjälpt kunder på svenska när de har kommit till kontoret. Jag kan hantera sådana enkla situationer. Jag har lyckats eftersom jag inte är rädd för att göra misstag (vilka jag ofta gör) och eftersom jag är vänlig. (F24)

Att inte vara rädd för språkfel tycks hjälpa finskspråkiga att arbeta på svenska. Respondent F24 lyfte även fram att det är avgörande hur man bemöter kunderna, oberoende av språket.

5.3 Utmaningar i arbetsuppgifter

Sammanlagt 48 respondenter (domstolarna 14, museicentralen 20, företaget 14) svarade på frågan om de situationer där de upplevde att de inte hade lyckats utföra sina arbetsuppgifter på svenska. De kunde också berätta vilka orsaker de anser ligga bakom utmaningarna och vilka kunskaper de skulle ha behövt för att klara av situationen på svenska. Vi upptäckte följande kategorier: 1) upplevda bristande språkkunskaper, 2) samtalspartens negativa respons och 3) bristande självförtroende.

I materialet framkom att såväl baskunskaperna som språkkunskaperna inom det egna området kan upplevas bristande:

- (5) Vid anställningsintervjuer har jag ibland svarat på en fråga på svenska på ett konstigt sätt när jag kanske inte genast förstod frågan. Bättre baskunskaper i språket skulle säkert ha hjälpt mig att undvika problemet. (D12)
- (6) Bristande fackspråksordförråd. (F25)

Språkkunskaperna kan upplevas som bristfälliga i olika arbetslivssituationer som till exempel anställningsintervjuer. Respondent D12 lyfte fram bättre baskunskaper som i det här sammanhanget tycks hänvisa till bättre förmåga att förstå svenska. Respondent F25 betonar behovet av ordförrådet inom det egna området. Bristerna i fackspråkliga termer på svenska kan leda till att arbetsuppgifterna inte nödvändigtvis lyckas på ett önskat sätt.

I synnerhet muntliga arbetslivssituationer på svenska kan upplevas som utmanande:

- (7) Ibland har jag inte kunnat förstå kundens dialekt i telefon, men jag har försökt att ställa frågor som ger ja/nej-svar. (F19)

Orsaken till att muntliga situationer är krävande kan vara att de ofta är oförutsägbara. Även språklig variation kan försvåra kommunikationen.

Enligt respondent F19 är det möjligt att använda sig av kreativa lösningar vilket kan leda till att kommunikationen inte avbryts och arbetsuppgiften kan slutföras.

Samtalspartens negativa respons kan påverka ens självkänsla och mod att använda svenska:

- (8) En kollega som har svenska som modersmål har ett par gånger uppmärksammat ett dåligt ordval i min översättning. Det är klart att det är pinsamt! Sedan dess har jag nog accepterat att jag kan göra misstag. (M18)

Respondent M18 hade uppfattat det som obehagligt att hens språkfel uppmärksammades av en förstaspråkstalarare. Hen hade dock senare accepterat att hen gör fel när hen använder ett språk som inte är hens första språk. Medvetenheten om att det inte behövs fullständiga kunskaper kan bidra till att man vågar använda språket i fråga. Respondent M6 hade upplevt en sådan situation där samtalsparten bytte språket från svenska till finska:

- (9) Jag svarade på intervjuarens frågor på svenska, men hen övergick till finska och frågade sedan om ni har någon här som kan tala svenska. Jag tyckte att situationen var mycket obehaglig och förolämpande och den påverkade min vilja att använda svenska i mitt arbete under en lång tid. (M6)

Respondent M6 hade uppfattat bytet av språket och i synnerhet den negativa kommentaren om svenskkunskaperna som ett misslyckande, vilket ledde till att hen inte vågade använda svenska på sin arbetsplats. Alltför höga förväntningar på de egna språkkunskaperna kan påverka ens självförtroende:

- (10) Jag undviker komplexa situationer där jag kan ”misslyckas”. (F24)

Respondent F24 hade valt att inte arbeta på svenska eftersom hen inte litar på sina språkkunskaper. Om finskspråkiga är rädda för språkfel och strävar efter fullständiga språkkunskaper kan detta leda till att de väljer bort sådana situationer där behovet för svenskan kan förekomma (se t.ex. Marton & Vincze, 2013).

6 Sammanfattning och diskussion

I denna fallstudie har finskspråkigas användning av svenska utretts utifrån en behovsanalys. Vi är medvetna om att behovsanalyser inte kan ge generaliserbar kunskap om språkanvändningen i olika organisationer och att respondenterna kan ha olika syn på språkanvändningen. Det finns även skäl att tro att de respondenter som valt att delta i denna enkätundersökning om svenska i arbetslivet har ett visst intresse för frågor gällande språket vilket kan påverka resultaten. Resultaten av denna studie kan därför inte generaliseras till att gälla alla finskspråkiga men bidrar ändå till utökad kunskap om finskspråkigas anställdas användning av svenska i arbetslivet.

Svenska användes på alla de undersökta arbetsplatserna, men det förekom skillnader i hur ofta och med vem. Svenska användes mest regelbundet med andra anställda i företaget och med kunder och intressenter i museicentralen. Finskspråkiga anställda verkar inte sköta arbetsuppgifter på svenska i lika stor utsträckning vid domstolarna även om språkanvändningen där styrs starkast av lagen (se också Kuosa, 2020).

Även om användningen av svenska lyckades i vissa arbetsuppgifter förekom det också en del utmaningar. Upplevelsen om att ha misslyckats eller omgivningens negativa respons kan till och med äventyra finskspråkigas användning av svenska och därmed förhindra dem att utveckla sina svenskkunskaper i arbetslivet. Positiv respons från omgivningen och upplevelsen att ha kunnat utföra arbetsuppgifter även med mindre omfattande kunskaper kan däremot förstärka uppfattningen om de egna språkkunskaperna (se också Marton & Vincze, 2013). Detta kan bidra till att finskspråkiga vågar arbeta på svenska och även vågar be om hjälp.

Därmed behöver finskspråkiga mod, möjligheter och stöd att använda svenska. Det finns ett samband mellan finskspråkigas uppfattning om de egna svenskkunskaperna och deras positiva åsikter om det svenska språkets betydelse i Finland (Strandberg & Himmelroos, 2020). I hållbara fackspråksstudier i svenska är det sålunda viktigt att stödja studenternas självförtroende och uppmuntra dem att aktivt använda svenska redan under studietiden och senare i arbetslivet. Möjligheterna att använda svenska i Finland är dessvärre inte alltid självklara (se t.ex. Marton & Vincze, 2013).

Finskspråkiga ska ha möjligheter att använda svenska och utveckla sina språkkunskaper. Genom att öka studenternas kännedom om användningen av svenska i arbetslivet och om deras egna språkliga potential är det möjligt att bidra till att de vill och vågar arbeta på svenska i framtiden. Detta utgör en väsentlig del av hållbar språkinläring.

Litteratur

- Agenda 2030. (u.å.). *Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling*.
<https://kestavakehitys.fi/sv/agenda2030>
- Alisaari, J., Björklund, M., Harju-Autti, R., & Heikkola, L. M. (2024). Språk-undervisningens nuläge och framtidsvisioner. *Magma*, 1/2024.
- Barner-Rasmussen, W. (2017). När valet står mellan engelska och svenska. I M. Tandefelt (Red.), *Språk i skola och samhälle. Svenskan i Finland – i dag och i går*, II:2 (s. 183–196). Svenska litteratursällskapet i Finland.
- Bechtel, M. (2021). Nachhaltigkeit im Fremdsprachenunterricht. I E. Burwitz-Melzer, C. Riemer & L. Schmelter (Red.), *Entwicklung von Nachhaltigkeit beim Lehren und Lernen von Fremd- und Zweitsprachen. Arbeitspapiere der 41. Frühjahrskonferenz zur Erforschung des Fremdsprachenunterrichts. Giessener Beiträge zur Fremdsprachendidaktik* (s. 9–20). Gunter Narr Verlag.
- CEFR (2001) = *Common European Framework of Reference for Languages: Learning, teaching, assessment*. Council for Cultural Co-operation. Education Committee. Modern Languages Division. Cambridge University Press.
- Elsinen, R., & Juurakko-Paavola, T. (2006). *Korkeakouluopiskelijoiden ruotsin kielen taidon arviointi* (HAMKin julkaisuja 4/2006). Hämeen ammattikorkeakoulu.
- Gollin-Kies, S., Hall D. R., & Moore, S. H. (2015). *Language for specific purposes*. Palgrave Macmillan.
- Grönqvist, K. (2013). Redogörelse för en empirisk undersökning gällande det svenska språkets ställning i de tvåspråkiga tingsrätterna i södra Finland. *Tidskrift utgiven av juridiska föreningen i Finland*, 4/2013, 314–323.
<https://www.edilex.fi/jft>
- Huhta, M. (2010). *Language and communication for professional purposes - needs analysis methods in industry and business and their yield to stakeholders* (Doctoral dissertation series 2010/2). [Doktorsavhandling, Helsingfors universitet].
<http://lib.tkk.fi/Diss/2010/isbn9789522482273/isbn9789522482273.pdf>
- Jauhojärvi-Koskelo, C., & Palviainen, Å. (2011). ”Jag studerar gärna svenska men är inte nöjd med vad jag kan”. Motivation, attityder och färdigheter i svenska hos finska universitetsstudenter. I T. Juurakko-Paavola & Å. Palviainen (Red.), *Svenskan i den finska skolan och högre utbildningen. Om kunskaper och motivation genom olika utbildningsstadier* (HAMKin julkaisuja 11/2011) (s. 81–102). Hämeen ammattikorkeakoulu.
- Juurakko-Paavola, T. (2024). *Utredning om vilka konsekvenser sloandet av det andra inhemska språket som obligatoriskt ämne i studentexamen har för språkkunskaperna i Finland*. Undervisnings- och kulturministeriet.
- Kuosa, A.-M. (2020). *Työelämässä koetut moninaiset ja muuttuvat kielitaitotarpeet ruotsin kielen opintojen lähtökohtana oikeustieteiden*

- opinto-ohjelmassa* (Dissertations in education, humanities, and theology No 161). [Doktorsavhandling, University of Eastern Finland].
- Long, M. H. (2005). Methodological issues in learner needs analysis. I M. H. Long (Red.), *Second Language Needs Analysis* (s. 19–76). Cambridge University Press.
- Maijala, M., Kuusalu, S.-R., & Laine, P. (2021). *Tutkimusta monitieteisesti ja monikielisesti: miten kielten opetuksella voidaan edistää kestävä kehitystä?* Vastuullinen tiede: Puhutaan tiedejulkaisemisesta 2021. <https://vastuullinentiede.fi/fi/ajankohtaista/tutkimusta-monitieteisesti-ja-monikielisesti-miten-kielten-opetuksella-voidaan>
- Maijala, M., Laine, P., Mutta, M., & Kuusalu, S. (2023). Kestävä kehitys yliopistojen kieltenopetuksessa. *Yliopistopedagogiikka*, 2/2023. <https://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2023/12/22/kestava-kehitys-yliopistojen-kieltenopetuksessa/>
- MAL = Kangosjärvi, E., Tainio, K., Mäkelä, K., & Hedman, H. (2021). *Näkyvätön asiantuntija? Museo-opaskyselyn raportointi* (Museoalan ammattiliitto MAL ry:n julkaisu 12/2021). <https://malry.fi/julkaisut/museo-opaskyselyn-raportointi/>
- Marton, E., & Vincze, L. (2013). Hur öka användningen av svenska hos finskspråkiga? *Språkbruk*, 4/2013. <https://sprakbruk.fi/artiklar/hur-oka-anvandningen-av-svenska-hos-finsksprakiga/>
- Mayring, P. (2010). *Qualitative Inhaltsanalyse*. Beltz.
- Metsämuuronen, J. (2010). Pienten aineistojen tilastollinen testaaminen. I J. Aaltola & R. Valli (Red.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin II. Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin* (s. 251–273). PS-kustannus.
- Sahlstein, A. (2020). Nu tror jag att jag vågar prata svenska mera än tidigare. Finsktalande medicinstudenters tankar om att “vara tvungen” att tala svenska. I S. Haapamäki, L. Forsman & L. Huldén (Red.), *Svenskans beskrivning 37. Förhandlingar vid trettiosjunde sammankomsten* (s. 296–308). Svenska språket vid Åbo Akademi.
- Stadelmann, W. (2017). Was bleibt? Nachhaltiges Lernen als Ziel. Ohne Emotion – ohne Sinnhaftigkeit – kann nachhaltiges Lernen nicht wirklich gelingen. *Profil*, 3, 7–1.
- Statistikcentralen. (2022). *Befolkningsstruktur*. Referensperiod: 2022. <https://stat.fi/julkaisu/cl8lprraorrr20dut5a0tywm5>
- Strandberg, K., & Himmelroos, S. (2020). Vad förklarar opinionerna om svenskan bäst? Sammanfattande analyser av del 1. I S. Himmelroos & K. Strandberg (Red.), *Ur majoritetens perspektiv. Opinionen om det svenska i Finland* (s. 141–149). Svenska litteratursällskapet i Finland.
- Sund, P., & Gericke, N. (2020). Teaching contributions from secondary school subject areas to education for sustainable development—a comparative study of science, social science and language teachers. *Environmental Education Research*, 26(6), 772–794.

- Tanner, J., & Lassus, J. (2018). Kotimaiset kielet työelämässä: suomenruotsalaisten raportoimat kokemukset työelämän viestintätilanteista ja saamastaan kielenopetuksesta. I L. Lehti, P. Pelttonen, S. Routarinne, V. Vaakanainen & V. Virsu (Red.), *Uusia lukutaitoja rakentamassa – building new literacies* (AfinLan vuosikirja 76) (s. 115–133). <https://doi.org/10.30661/afinlavk.74256>
- TENK (2019) = I. Kohonen, A. Kuula-Luumi & S.-K. Spoof (Red.), *Etiska principer för humanforskning och etikprövning inom humanvetenskaperna i Finland. Forskningsetiska delegationens anvisningar 2019* (Forskningsetiska delegationens publikationer 3/2019).
- Vandermeeren, S. (2005). Foreign language need of business firms. I M. H. Long (Red.), *Second language needs analysis* (s. 159–181). Cambridge University Press.
- Åberg, A.-M., & Kuosa, A.-M. (2024). Finskspråkigas användning av svenska i näringslivet. I J. Kolu, M. Bister, E. Hänninen, E. Ikonen, S. Karhu & S. Pirhonen (Red.), *Svenskan i Finland 20* (Reports and Studies in Education, Humanities, and Theology 27) (s. 201–216). University of Eastern Finland.

Lagar och förordningar

Finlands grundlag 731/1999. <https://finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1999/19990731>

Lag om de språkkunskaper som krävs av offentligt anställda 424/2003.

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20030424>

Självstyrelselag för Åland 1144/1991.

<https://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/1991/19911144>

Språklag 423/2003. <http://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2003/20030423>

Statsrådets förordning om universitetsexamina 794/2004.

<https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2004/20040794>

Statsrådets förordning om yrkeshögskolor 1129/2014.

<https://www.finlex.fi/sv/la ki/alkup/2014/20141129>